

10

DE TOORTS

NO.4

APRIL 1984

contactblad van de afdeling
haarlem en omstreken
van het IVN

2^e JAARGANG

IVN zakelijk

DE TOORTS is het contactblad van de I.V.N.-Afd.
Haarlem en Omstreken.

Het I.V.N. (Instituut voor Natuurbeschermings-
educatie) stelt zich ten doel het bevorderen
van natuur- en milieubesef door het organiseren
en stimuleren van educatieve activiteiten in de
ruimste zin van het woord.

Bestuur Afd. Haarlem en Omstreken

M. Nicolai - voorzitter

Laan van Angers 74

2034 CJ Haarlem, tel. 33 63 21

M. Horeman - secretaris

Nic. Beetsstraat 12

2032 LV Haarlem, tel. 35 26 66

P. Peeters-Schenk - penningmeester

Delftlaan 71

2023 LC Haarlem, tel. 26 34 36

J. Cronau - lid

Van het Hoffstraat 113

2014 RC Haarlem, tel. 24 09 00

P. Horeman - lid

William Boothstraat 151

2037 SE Haarlem, tel. 34 51 31

M. Daalmeyer - lid

Saeftinge 67

2036 GZ Haarlem, tel. 33 39 09

L. v. d. Berg - lid

Schoollaan 10

2121 GG Bennebroek, tel. 02502- 74 25

Jaarbijdrage: leden f 20,-
donateurs f 25,-

Te storten op: Rabobank, Haarlem

rek.nr. 38.94.03.407

t.n.v. I.V.N.-Afd. Haarlem en Omstreken

Girorekening van de bank: 11109

Redactie van DE TOORTS

J. Cronau jr.

R. Hoogstraten

Th. Litjens

G. Peeters

Redactie-adres: Postbus 224, 2000 AG Haarlem

INHOUD

• Jaarverslag	2
• Over de jacht	4
• Jagen, natuurlijk?!	5
Kent u hen?	9
Oplossing kerstpuzzel	11
Een goedkope en actieve vakantie	12
Beknopt verslag ledenvergadering 6 maart '84	14
Verslag van voortgezette vergadering 12 april '84 ...	16
Groene vragen	18
Ledenlijst	19

Wijziging in de bestuurssamenstelling

Vlak voor het ter perse gaan van dit nummer van De Toorts vond op donderdagavond 12 april de vervolvergadering plaats van de geschorste ledenvergadering in maart. Tijdens deze vervolvergadering vonden bestuurswisselingen plaats.

Hr. Cronau sr. stelde zich zoals bekend niet herkiesbaar en verliet het bestuur. De heren P. en M. Horeman verlieten op eigen verzoek het bestuur. Hiermee kwam ook de secretarisplaats vacant.

Het bestuur werd aangevuld met mw. Wilmink als secretaris. Dat laatste samen met hr. Daalmeyer.

Als lid trad tot het bestuur toe hr. Andreae. Hiermee hadden we een nieuw bestuur met zes in plaats van met zeven leden. Naar een zevende wordt uitgekeken in de kring van de Toortsredactie.

Zie voor het overige het verslag van de vergadering op 6 maart en 12 april in dit blad.

M. Nicolai

Kopij inzenden vóór 1 juni '84

Jaarverslag v.h. Instituut voor Natuurbeschermingseducatie
Afd. Haarlem en Omstreken

De vereniging heeft in 1983 goed gefunctioneerd. Er werd één algemene ledenvergadering gehouden. Verder zijn er 8 bestuursvergaderingen geweest. Het aantal werkende leden was gelijk met dat van 1982, namelijk 59. Het aantal begunstigers kwam van 26 op 41.

De secretaris bezocht regelmatig de vergaderingen van de districtsraad van Noord-Holland. Mevr. Peeters heeft zich inmiddels uit het districtsbestuur teruggetrokken. Op voorstel van de afd. Haarlem is de heer Lips (die nu in Heiloo woont) in het districtsbestuur gekozen. De verhuizing van de heer Lips is van geen belang, want hij is als districtsbestuurder geen afgevaardigde. De landelijke vergadering is door ons niet bezocht.

Met de afdeling Aalsmeer was een oppervlakkig, maar goed contact. Ten behoeve van een cursus van Aalsmeer verzorgde de secretaris een excursie in het Haarlemmermeerse Bos en bezocht hij een cursusavond ter oriëntatie.

De heer Horeman en mevr. Peeters hadden een gesprek met het bestuur van Midden-Kennemerland (IJmuiden). De bereidheid tot actieve samenwerking was van die kant minimaal. Er is besloten de zaak voorlopig te laten rusten. Haarlem heeft zich voor wat de activiteiten voor het district Noord-Holland van Natuur-Monumenten betreft op de Koningshof gericht en laat Duin-en-Kruidberg over aan de verantwoordelijkheid van Midden-Kennemerland.

Er was dit jaar geen samenwerking met het NIVON, maar het contact is niet losgelaten.

Met de overheid van Haarlem was geen officieel contact, behoudens een informeel onderhoud met de nieuw aangestelde begeleider van de schooltuinen.

Vanuit Heemstede zijn we benaderd voor contacten met de milieuraad. Hierop is positief gereageerd, maar directe contacten zijn er nog niet geweest.

Het contact met Thijsse's Hof is uitstekend, evenals met Caprera.

Met de directie van het recreatieschap Spaarnwoude was een vruchtbare relatie, evenals met Staatsbosbeheer (voornamelijk Elswout). Het district Noord-Holland van Natuur-Monumenten sluit de rij van goede relaties. Met de gemeente Haarlemmermeer zijn we doende faciliteiten in het Haarlemmermeerse Bos te verwezenlijken, maar dat loopt niet erg soepel. De K.N.N.V. is niet verder benaderd. Er is een poging gedaan om in Zandvoort de overheid warm te krijgen. Er is wel door de burgemeester positief gereageerd, maar er zijn nog geen praktische mogelijkheden.

Rest nog de opmerking dat het bestuur de laatste paar maanden heeft moeten functioneren zonder de heer Nicolai, die om gezondheidsredenen niet beschikbaar was.

Activiteiten buiten het eigen programma waren er diverse.

De jeugdnatuurwacht uit Krimpen a/d IJssel bezocht met circa 80 kinderen de Kennemerduinen. Een zestal gidsen van ons heeft hen begeleid. Er was een excursie van het IVN Alphen a/d Rijn in de binnenduïnbosgebieden. We hebben advies gegeven en voor begeleiding gezorgd. Er was op verzoek van de Stichting Ons Bloemendaal een herfstwandeling in Elswout. Er werd door gidsen meegewerkt aan de twee open dagen van de provinciale VVV in Duin-en-Kruidberg. Op verzoek van ons lid mevr. Muusse hebben we in de Janskliniek voor een aantal gehandicapten een middag over herfstverschijnselen georganiseerd. Er was een wandeling in Middenduïnveld voor de dorpsvereniging van Overveen. We hebben deelgenomen aan een propaganda-avond van een van de Haarlemse aquariumverenigingen. Weinig geslaagd. Jammer van de intensieve voorbereiding. Een van de nieuwe gidsen verzorgde een activiteit voor een welpengroep uit Heemstede. Zeer geslaagd; verdere contacten worden onderhouden.

De "soosactiviteiten", die inmiddels van naam zijn veranderd, blijven zorgenkinderen. Sommige (besheesters) slaagden uitstekend, andere waren matig.

Het publieksprogramma kon zich in het algemeen in een groeiende belangstelling verheugen. De medewerking van de pers was bedroevend. (Over de laatste Kennemerduinenwandeling verscheen in De Koerier eindelijk een stukje zoals we dat graag regelmatig zouden willen zien.)

KORT PROGRAMMAVERSLAG

16 jan. - Strand IJmuiden, redelijk weer, ca. 30 bezoekers.

6 maart - Caprera, knoppendag, nogal koud, ca. 125 mensen.

27 maart - Open dag Thijsses Hof, praatpalensysteem met cursisten, veel bezoekers.

10 april - Spaarnwoude, knoppendag, matig weer, binnenbezoek ongeveer 100, weinig belangstelling voor wandelingen.

De wandelingen in parken en bossen (Engelandlaan, Delftoever, Bloemendaalse Bos, Groenendaal) konden er redelijk mee door. Er lijkt overigens sprake te zijn van enige verzaaiing, vooral bij de laatste twee.

25 april/16 mei - Vogelzangexcursies bij de Brouwerskolk, veel publiek, tot ca. 60 mensen toe, veel hulp ondervonden van enige K.N.N.V.'ers.

1 mei - Spaarnwoude en Haarlemmermeerse Bos, matig bezocht.

15 mei - idem in de ochtend.

De avondfietstocht vanuit Halfweg had te kampen met niet te best weer, bezoek behoorlijk, leuke waarnemingen (velduil).

De fietstocht op tweede pinksterdag was als gewoonlijk druk bezocht, ca. 80 mensen.

De avondwandeling in het Liedegebied kreeg leuke aandacht van ongeveer 25 à 30 mensen.

De kleine-dierendag in Spaarnwoude had te kampen met slechte publiciteit, verscheidene mensen konden de plaats van actie niet vinden, toch was de dag redelijk geslaagd.

In het najaar vonden in stromende regen de eerste wandelingen in Spaarnwoude en Hoofddorp plaats. Belangstelling minimaal: 1 jongetje in Spaarnwoude en 3 mensen in Hoofddorp. Maar de wandelingen gingen door. In Spaarnwoude had dat ene jongetje maar liefst vier gidsen.

25 sept. - Herfstdag in Caprera, goed geslaagd, vooral ook organisatorisch, ca. 150 bezoekers.

Open dag van Natuur-Monumenten in Koningshof. Regen. De plastic tent werd ingewijd en bleek een succes. Ongeveer 200 bezoekers.

Paddestoelendag in Elswout. Een absolute topper. Prachtig weer. Ongeveer 270 mensen bij de lezingen en ruim 500 bij de wandelingen.

30 okt. - Bloemendaalse Bos 7 bezoekers, Leyduin ca. 100.

Kennemerduinen: de eerste dag regenachtig, 12-15 bezoekers; tweede dag prachtig weer, ca. 150 bezoekers.

De conclusie lijkt gerechtvaardigd dat de traditionele opzet van een aantal programma-onderdelen vrucht begint af te werpen. We zullen dit voordeel moeten leren uitbuiten. Dat kan het gebrek aan medewerking van de pers belangrijk ondervangen.

Minder druk bezochte, maar educatief belangrijke evenementen, zoals de parkexcursies, zullen moeten groeien bij een bepaald publiek. We hebben echter de overtuiging dat juist hier in belangrijke mate publiek is te benaderen dat dringend benaderd moet worden.

De assistentie van nieuwe gidsen hebben we met veel dank aanvaard. We denken dat bij verscheidene van hen een groot potentieel aan enthousiasme te vinden is. We zullen dan ook intensief proberen dat te exploiteren.

Haarlem, 21 februari 1984

Over jacht

Nog maar eens over jacht

Het is jammer het te moeten zeggen, maar de discussie over het probleem "jacht" in De Toorts is m.i. toch een vrij nutteloze zaak geweest. Van discussie is eerstens vrijwel geen sprake. De K.N.J.V. stuurt haar standaardnota die uiteraard heel Nederland betreft en nogal globaal is, en onze leden hebben blijkbaar niet zo'n behoefte eraan hun standpunt in te brengen. Wat er door de K.N.J.V. is ingebracht, is het vaste cliché dat ze al jaren verkondigen en dat ook al jaren maar gedeeltelijk juist is.

Ik moet zeggen dat ik met het oogstprincipe niet zoveel moeite heb. Dat heb ik de vorige keer ook al verkondigd. Maar daarmee zijn we er natuurlijk niet. Nu mag het kritisch-Faunabeheerverhaal hier en daar dan wel eens een ietsje in de sentimentssfeer raken, als ik dan lees dat de K.N.J.V. over ethiek niet eens wil praten, is wat mij betreft de weegschaal meer dan in evenwicht wat dat aangaat. Wat in mijn ogen erger is, is dat de K.N.V.J. helemaal niet praat

over verstorende neveneffecten, terreinbeschadiging bij drijfjachten, het voereffect op andere dieren enzovoort. Hun argumenten over hun inziens schadelijke dieren (kraaien, vossen roofvogels) zijn matig tot onvoldoende onderbouwd. Ik hoor ze wel over hun beheerstaak in de natuur, maar over niet interessante jachtdieren, muskusratten, meeuwen, ratten b.v., hoor ik ze nooit. (Dat zal wel niet "good sport" zijn). Dan nog wat. De praktijk die door jagers, of misschien moet ik zeggen "schieters", wordt bedreven, verschilt nogal wat van het door de K.N.J.V. vertelde verhaal. Er zijn alleen al dit jaar ettelijke gevallen bekend van vervolging van buizerden en haviken (zie Natuur en Milieu, dec.'83) en ze zijn zeker niet allemaal gemeld of ontdekt; nestverstoring, vergiftiging e.d. komen regelmatig voor (dit speelt, dacht ik, niet zozeer in onze omgeving). De omstandigheden maken het vrijwel zeker dat er onder jagenden naar de bedrijven moet worden gezocht. Een juridisch bewijs tegen de groep is natuurlijk nooit te leveren en tegen personen maar zelden. Al een paar jaar geleden werd er in De Nederlandse Jager over een roofvogelplaag gepraat en de verhalen, ook in de lekenpers, over de "grote" toename van de roofvogelstand zijn aan de orde van de dag. Ook de behaarde rovers kunnen bij jagers en hun dienaren weinig of geen goed doen. Een vroegere beheerder van Duinen-Kruidberg vertelde indertijd in het Haarlems Dagblad dat hij jaarlijks veel (+ 40) schadelijke rovers opruimde, zoals bunzings en hermelijnen. (Tel uit je winst!)

Dan zijn er ook nog de problemen met het aanvaarden van beperkingen van de jacht door jagers in sommige gebieden. Zo is b.v. de houtsnippenjacht in bepaalde terreinen verboden, maar een beheerder die dit probeerde te handhaven, ontmoette geweld en bedreiging tegen persoon en gezin (en dat was wél in onze omgeving).

Of de loodinbreng in het milieu van importantie is, weet ik niet, want er wordt nu wel over de kogel van jager of stroper gepraat, maar het gros is natuurlijk hagel.

Voor mij is er maar één conclusie: geen recreatiejacht in de natuurgebieden in dichtbevolkte landen.

M.C.Horeman

Jagen, natuurlijk?!

Dit derde artikel in de serie over de jacht zal tevens het laatste moeten zijn. Als afsluiting wil ik daarom de meningen van de Stichting Kritisch Faunabeheer (S.K.F.) en de Koninklijke Nederlandse Jagers Vereniging (K.N.J.V.) nog

eens tegenover elkaar zetten. Daarbij voelde ik sterk de behoefte, na het schrijven van de samenvatting van de K.N.J.V.-jachtdiscussienota voor het vorige Toortsnummer, dat van persoonlijk commentaar te voorzien.

Als we beide vorige stukken over de jacht mogen geloven, vinden beide partijen dat de natuur in Nederland in stand gehouden moet worden. Zeker is in ieder geval, dat we een groot aantal van onze natuurreservaten te danken hebben aan het feit dat zij eertijds als jachtgebied werden gebruikt.

De meningen verschillen nogal over de mate waarin menselijk ingrijpen in de natuur geoorloofd is. De K.N.J.V. meent, dat

jacht, mits aan bepaalde voorwaarden is voldaan, toelaatbaar is. Zij proberen nu de indruk te wekken, dat dit met feiten te beargumenteren is. Zij gaan zelfs zover, dat ze zeggen dat we "de ethiek buiten de discussie moeten houden, aangezien deze niet van de feiten uitgaat". Dat toelaatbaar of niet toelaatbaar zijn van jacht is echter een puur ethische vraag, terug te voeren op de vraag: "Heeft de mens het recht dieren alleen voor zijn eigen plezier te doden of niet?" De S.K.F. stelt zich nu tegen de K.N.J.V. op en meent dat de mens dat recht niet heeft.

De voorwaarde, die de K.N.J.V. aan het toelaatbaar zijn van jacht stelt, is dat de bejaagde soorten niet door deze jacht blijvend in aantal achteruit mogen gaan. Dit noemen ze het oogstprincipe, d.w.z. niet meer dieren schieten dan er jaarlijks door voortplanting bij komen en door natuurlijke sterfte verdwijnen. Alsof de jager even selectief is als een natuurlijke predator (roofdier). Om er nu voor te zorgen dat aan deze voorwaarde wordt voldaan, is de jachtwet in het leven geroepen, die dus aan het jagen allerlei beperkingen oplegt. Ik vind het echter te ver gaan deze jachtwet daarom een "belangenafweging van jacht, landbouw en natuurbescherming" te noemen. Twee opmerkingen wil ik nog bij deze jachtwet plaatsen.

Ten eerste vraag ik me af, hoe effectief de controle op de naleving van de jachtwet is. Wetsdienaren hebben hun handen vol aan praktijken van stropers, laat staan dat ze de hele dag jagers in het veld kunnen volgen om te zien of ze wel bejaagbare soorten in eventueel toegestane hoeveelheden schieten. Dat excessen voorkomen, weten we b.v. van de ganzenjacht afgelopen jaar in de Ooijpolders bij Nijmegen.

Ten tweede worden de soorten, waarop geschoten mag worden en de hoeveelheden waarin, bepaald zonder dat veelal bekend is hoe de aantallen van deze dieren in de natuur tot stand komen en schommelen. W.a.w. de effecten van jacht op deze dieren is maar een beetje geschat.

De K.N.J.V. stelt zelfs, dat er in Nederland geen soort is, die door jacht blijvend achteruit gaat/is gegaan. Deze bewering is in zoverre juist, dat de gegevens ons ontbreken om een achteruitgang door jacht te kunnen concluderen. Het vermoeden bestaat echter dat jacht de belangrijkste factor is voor de achteruitgang van de overigens nog steeds bejaagbare patrijs. Omgekeerd is het vrij zeker dat door het sluiten van de voorjaarsjacht op de houtsnip sedert 1925 deze soort weer in aantal is toegenomen, zodat het totaal aantal broedparen in ons land nu op een 2000 à 3000 geschat wordt. Vooral de bolderende mannetjes in het voorjaar vormen een makkelijk doelwit, echter ook nu nog wordt de houtsnip buiten het voorjaar bejaagd zonder dat deze soort enige schade aan de landbouw veroorzaakt.

Over de noodzakelijkheid van jacht verschillen S.K.F. en K.N.V.J. ook van mening. Niet dat de S.K.F. jacht uit de weg zou gaan, als dat volgens hen ook noodzakelijk is. Maar, aangezien zij van mening zijn dat de mens niet het recht heeft dieren puur voor eigen plezier te doden, vinden zij jacht veel minder snel nodig dan de K.N.J.V. en zoeken zij, waar mogelijk, naar alternatieven voor jacht (b.v. knalapparaten of het aanbieden van andere voedselgebieden). Zij verwijten de overheid dat deze het ontwikkelen en het gebruik van alternatieven nauwelijks stimuleert. Te snel wordt gegrepen naar het geweer zonder dat onderzoek is gedaan naar de vermeende verrichte schade van de te bejagen soort, zonder dat bekend is of jacht wel effectief zal zijn of mogelijk zelfs averechtse gevolgen kan hebben. De S.K.F. geeft hier als voorbeeld de versnelde verspreiding van rabies door vossenjacht. Ik zou daar nog het volgende voorbeeld aan toe willen voegen: de jacht op meeuwen en het verstoren van nesten in broedkolonies. Oorspronkelijk voedselarme vennetjes waarin zich een kolonie meeuwen heeft gevestigd, worden langzaam door de uitwerpselen voedselrijker. De jacht en het rapen van eieren deed de meeuwenstand niet achteruitgaan; en verstoorde meeuwen gingen elders in nog onbedorven vennetjes nieuwe kolonies stichten.

De K.N.J.V. heeft volgens mij niets begrepen van hoe een ecosysteem functioneert en wat natuurbeheer inhoudt. Anders zou zij niet een dergelijke onlogische bewering doen als: "Indien de doelstelling van het terreinbeheer inhoudt, dat menselijk ingrijpen niet gewenst is, dan zal er geen jacht als beheersmaatregel plaatsvinden, maar ook geen blauwgraslanden gemaaid, heide- en rietvelden geschoond worden etc."

Doelstelling van terreinbeheer is niet het al dan niet toestaan van menselijke invloeden, maar het in stand houden of het tot stand doen komen van een door jou gewenst ecosysteem. Terreinbeheer betekent dan: die maatregelen treffen die nodig zijn om de doelstelling te verwezenlijken. Veel van onze natuur-cultuurgebieden zijn door mensenhanden geschapen in tijden dat alles nog kleinschalig gebeurde. Aangezien we deze gebieden, nu ze economisch hun waarde hebben verloren, toch in stand willen houden vanwege de typische flora- en fauna-elementen, dienen we de oude invloeden van de mens te continueren. Dat betekent opnieuw schaapskudden op de heide laten grazen en opslag verwijderen, blauwgraslanden maaien enz. Hieruit volgt helemaal niet dat de ene menselijke ingreep (b.v. maaien) impliceert dat een andere ingreep (jacht) gewenst, laat staan noodzakelijk is. Nu moet ik toegeven dat de jager die beheersjacht pleegt waarschijnlijk wel een sportjager is. Ik denk nl. dat er onder natuurbeschermers en aanverwanten weinig mensen voor dit baantje te vinden zijn.

Tot slot wil ik nog ingaan op de opmerking van M.Horeman in zijn reactie in de vorige Toorts, dat hij in het stukje van Stichting Kritisch Faunabeheer de wat hij noemde consumptieve jacht en visserij miste. De reden hiervoor, denk ik, is dat dit niet op de Nederlandse situatie van toepassing is. Jacht in Nederland heeft niet primair tot doel het leveren van voedsel. Ons voedsel halen we veelal ergens anders vandaan. In Nederland hebben we bovendien nog maar weinig natuur over. De laatste restjes zijn uiterst kwetsbaar. Consumptieve jacht zou hooguit in een aantal gevallen mogelijk zijn, en zeker niet in natuurgebieden. Maar dan zijn er altijd weer economische manieren van produceren mogelijk. In landen waar mensen meer in samenhang met de natuur leven (primitief noemen wij dat meestal) zijn de mensen zo van die natuur afhankelijk, dat zij niet meer nemen dan zijzelf nodig hebben. Dat is bij ons meestal wel anders.

J.Cronau Jr.

De S.K.F. organiseert op 12 mei 1984 te Arnhem een symposium over schade veroorzaakt door vogels en zoogdieren. Men kan zich hiervoor opgeven door overmaking van f 15,- op postgiro 3522188 ten name van Penningmeester S.K.F. te Bortel onder vermelding "Schadesymposium". Inlichtingen: S.K.F., Postbus 76, 1243 ZH 's-Graveland, tel. 04116-78446.

Kent u hen ?

Het verzamelen van een min of meer grote hoeveelheid parate stof (ik spreek expres niet over kennis) die in het gidsenwerk nuttig gebruikt kan worden, is niet iets dat je in korte tijd doet. Dus niet in een paar maanden of een jaar. Toch is het wel aan te bevelen de zaak rustig op te bouwen. Tot dat parate pakket horen ook namen (in het bijzonder Nederlandse) van allerlei dingen. We beweren nu wel altijd dat "verbanden" belangrijker zijn, en dat is ook wel zo, maar het publiek verwacht toch dat je bij een hoeveelheid bijzonderheden over iets of bij een verhaal over de verhouding tussen de dingen ook kunt vertellen hoe dat heet. Nu ken het een belangrijk hulpmiddel zijn bij het paraat hebben of het snel opzoeken van namen dat je een beetje idee hebt van het biotoop-gebonden-zijn van een heleboel dingen. Simpel gezegd: als je in een rietveld een bruinharig viervoetig dier ziet verdwijnen met een vrij flinke staart, is het vast geen eekhoorn.

Zo'n beetje in die richting denkend wil ik eens een paar vertegenwoordigers van een heel grote en belangrijke plantenfamilie oppikken. De familie is die van de lipbloemigen. Dat is dus de familie waar de witte dovenetel bij hoort. De lipbloemigen zijn als familie vrij gemakkelijk eruit te halen. Maar dat kan iedereen uit de flora leren, dus daar wil ik het niet over hebben.

In onze regio kun je zo'n 25 soorten lipbloemigen tegenkomen. Je kunt in de kamer beginnen en via de tuintjes van de huizen en de plantsoenen naar ieder biotoop in onze omgeving gaan, er zijn er altijd wel een paar te vinden.

Ik wil deze keer een drietal pure waterkantbewoners bij de kop nemen en dan ook nog soorten die echt niet alleen maar met veel moeite gevonden kunnen worden. Naar de rietzoom dus en gewoon voorbijgaan aan de familieleden die in de bermen groeien, waar we langs komen, anders zijn we niet op tijd weer thuis.

Fig. 632. *Stachys palustris*.

Nummer 1 is de Moerasandoorn die ik in inhoud van mijn splinternieuwe Heimans, Heinsius, Thijsse tevergeefs heb gezocht. Hij staat er overigens wel degelijk in. Via andoorn heb ik hem gevonden. Hij is een echte bewoner van de waterkant. Een vrij hoge plant - ruim een meter is heel gewoon - die wel een steuntje nodig heeft om recht overeind te blijven, dus van riet of struikgewas e.d. Is dat er niet, dan hangt hij in het water of ligt op de grond en tilt alleen de bloemtros overeind.

Hij vertoont de manier van groeien van de witte dovenetel: veel opgaande stengels vanuit de knopen van een heleboel dikke, witte wortelstokken, die door elkaar in de grond kruipen, zodat een hele bos in feite één plant is. Zo dicht op elkaar als de witte dovenetel zitten ze overigens niet. Die wortelstokken met een verdikt uiteinde, zo ongeveer pinkdik, worden/werden wel gegeten als groente en soms zelfs geteeld als veevoer. Als groente moeten ze op asperge lijken en dat is eigenlijk niet zo vreemd. Er is overigens sinds een paar jaar een andoornsoort in de handel als groente waarvan je de korte dikke wortelstokken, die er een beetje knolachtig uit zien, kunt bestellen. Ik heb er geen eetervaring mee, maar trek de wortels regelmatig uit mijn volkstuin waar ze in de greppel groeien, en vind het niet zo'n raar idee. De plant is een bewoner van de hele bovenkant (het noorden) van de wereld en daar zijn zeker delen bij waar een bruikbare wilde groente op hoge prijs wordt gesteld.

De uitgegroeide bladeren zijn lang en smal, resp. 10 tot 15 cm bij 2 à 3 cm. De mooie, grote, roodpaarse bloemtros is nogal variabel van kleur. De bloemen zijn prachtig met stippen en vlekken getekend en het geheel doet wat denken aan de bloem van een rietorchis. De uitgebloeide bloemtrossen met de kenmerkende vruchtdozen zijn tegenwoordig in gedroogde en gebleekte vorm als bloenschikmateriaal in de handel.

Waarde als geneeskruid heeft de moerasandoorn kennelijk niet, want de als geneeskruid genoemde Stachys officinalis (Stachys is de wetenschappelijke naam van het geslacht andoorn) die in verschillende kruidenboeken staat, is de betonie, een lipbloemige van de kalkgronden die tot een andere soort behoort. Overigens beweert Klein (in "Planten en hun naam") dat de Engelse naam toch wel op gebruik als geneeskruid, en wel als wondhelend middel, duidt.

Nummer 2 is de Watermunt. Geen plant die zo gemakkelijk te onthouden is, vind ik. Langs en in het water, bruinige stengels, bruingroene, een beetje brede bladeren en bij warm voorzomerweer al te ruiken als je eroverheen loopt. In onze omgeving is hij heel algemeen. De bloemen zitten in dichte kransen bijna in een bal in de toppen van de stengels en net even eronder. Hij heeft helder lichtblauwe bloemen met een spoor-tje paars erin, zowat als neef hondsdrif. De pepermuntlucht en smaak heeft hij van de familieleden meegekregen die sinds

eeuwen in cultuur zijn en in grote delen van de wereld een grote naam hebben. Soms maakt de watermunt lange loopstengels, soms is hij struikvormig tot ongeveer een halve meter, met stevige tegen het najaar wat verhoutende stengels. Hij is overigens een van de ouders van de bastaardvorm Pepermunt en wordt in diverse kruidenboeken genoemd als een wat mildere vorm die geen menthol bevat. Wat Klein allemaal vertelt, kan ik niet overnemen, want dan had ik een hele Toorts nodig, maar er

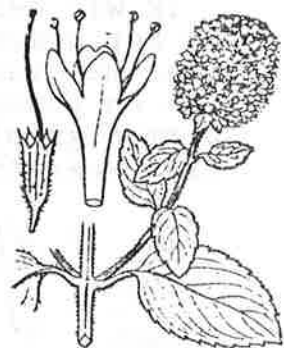

Fig. 615. *Mentha aquatica*.

blijkt duidelijk uit dat het een oer-Hollandse plant is met tal van volksnamen, waarvan alleen Aalkruid mij aanspreekt vanwege de toevoeging aan stoofaal in mijn jeugd, maar ik denk dat mijn moeder daar gedroogde blaadjes van de wollige munt voor gebruikte. Overigens kun je een stengel of een plantje wekenlang in een fles met water houden en dat groeit hij ook nog.

Fig. 624. *Lycopodium europaeus*.

De derde is de Wolfspoot. Dat is echt een van mijn persoonlijke favorieten. Een recht-opstaande plant die van 10 tot 100 cm hoog kan zijn al naar gelang de kwaliteit van de groeiplaats. Soms staat hij op de opmerkelijkste plaatsen: boven op een schoeiingpaaltje, in een kier tussen de stenen e.d. (Je komt hem tegen in de kademuur van het Spaarne aan de Koudehorn.) Zoals gezegd: soms heel kleine vormen, maar meestal een mooie struikvormige plant met schuin opgaande zijstengels, prachtig lichte iets gelig groene bladeren die flink gezaagd zijn. Kleine witte iets rozige bloempjes in een aantal kransen onder elkaar in de bladoksels. De stengels zijn vooral onderaan wat bruinrood en blijven vaak lang staan in de winter. Al weer net als de twee vorige is hij een bewoner van de noordhelft van de wereld. Hij staat goed te boek als geneeskruid dat schildklier- en nerveuze hartstoornissen kan bestrijden. De Amerikaanse soort of vorm wordt hiervoor zelf gekweekt. Merkwaardig vind ik dat Klein hem helemaal niet vermeldt, maar die heeft misschien wel gedacht dat je niet alles kunt noemen. Alle drie zijn het overigens overblijvende planten.

Zo, de drie algemeenste lipbloemigen van de rietkant hoop ik hiermee aan u voorgesteld te hebben. U kunt er rustig eens een paar stengels van in een jampot zetten. Ze zijn algemeen genoeg en geven dan gelegenheid ze eens kalm te bekijken. Ook worden ze in nogal wat plantenboeken genoemd en het is heel nuttig (zie de aanhef van dit verhaal) eens bij elkaar te zoeken wat men wel of niet over ze vertelt. Ook het noteren van vaste groeiplaatsen die u eventueel weet of ontdekt, is een nuttige liefhebberij.

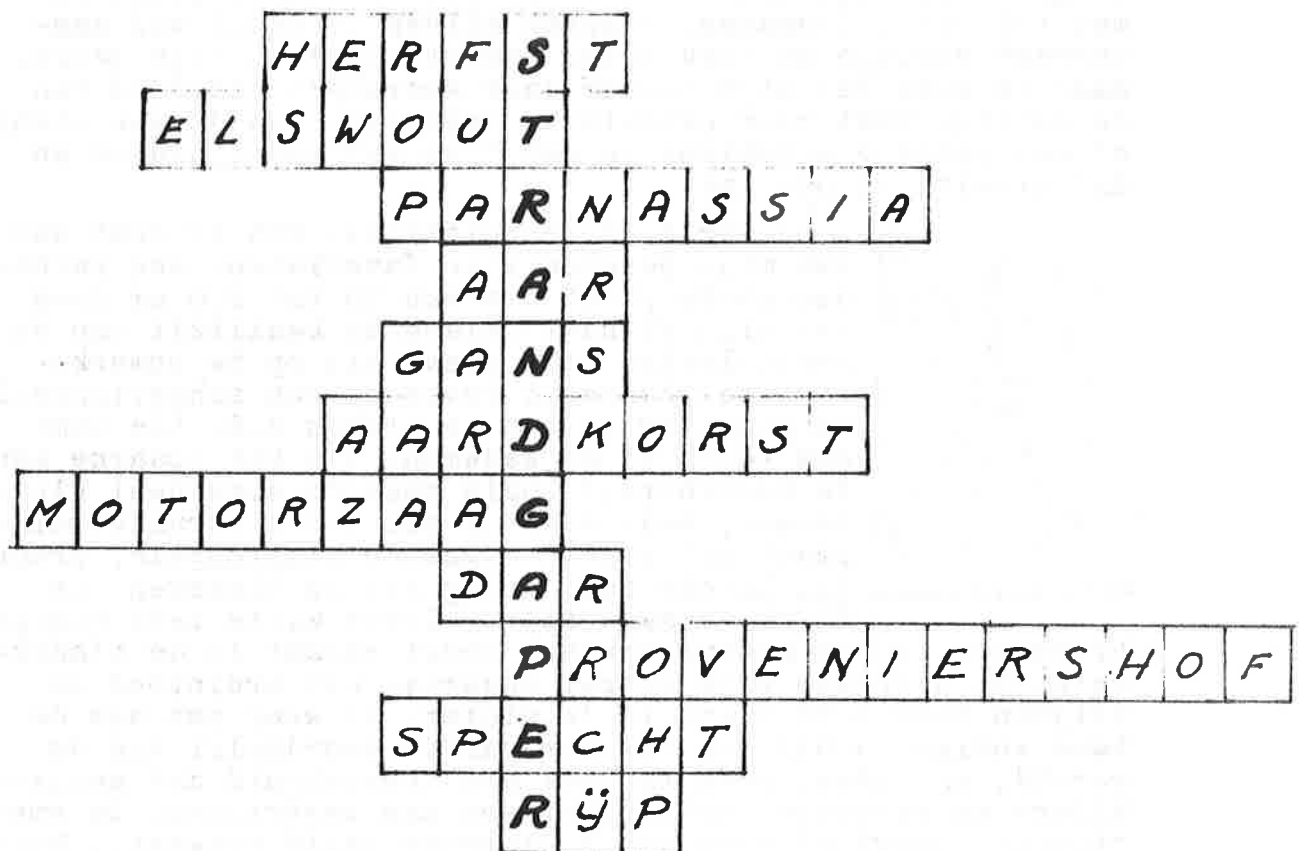
M. Horeman

OPLOSSING KERSTPUZZEL

Hebt u de oplossing kunnen vinden? Nee? Kijk dan maar eens op de volgende bladzijde.

Zoals uit de vet geschreven letters blijkt, is de oplossing

STRANDGAPER

EEN GOEDKOPE EN ACTIEVE VAKANTIE? JAZEKER!

Hallo, jongens van 15 tot 25 jaar. Wil je tijdens je vakantie eens een week je handen uit je mouwen steken? Nou, dat kan. Door een week door te brengen in een van de natuurbeschermingsweekkampen van het IVN. De week loopt van maandag tot en met zaterdag en er zijn er zo'n 20 georganiseerd in natuurgebieden in heel Nederland gedurende de zomermaanden.

Wat kost het?

Behalve administratiekosten en je reiskosten: niets. De beheerder van het desbetreffende natuurgebied betaalt je kost en inwoning.

Wat moet je doen?

Overdag wordt er gewerkt en dat werk kan variëren van heide opschonen (jonge boomopslag verwijderen) tot het rooien van moerasbos.

En 's avonds?

Dan is er tijd voor educatie d.w.z. iets leren over de natuur en het milieu. Door samen erover te discussiëren, een film of dia's bekijken, een rollenspel te doen of door

gewoon creatief bezig te zijn. Daarnaast is er nog genoeg tijd over om te zwemmen, te zingen, te volksdansen, te wandelen en niet te vergeten sociale contacten te leggen.

Is er begeleiding?

Ja, er is een kampstaf van zeven man. Dit zijn allen ook vrijwilligers. Alleen hebben deze mensen een soort cursus doorlopen om zo'n kamp te kunnen begeleiden. Deze mensen vertellen hoe je met het gereedschap moet omgaan en hoe je moet werken. Ook zorgen zij voor de maaltijden en het educatieve deel van het avondprogramma.

Waar zijn deze kampen?

Het gaat te ver om ze allemaal te noemen, maar bij deze dan een blindelingse greep.

Rottige Meenthe te Nijetrijne (Friesland),
werk: hooien en moerasbos rooien.

Strabrechtse Heide te Heeze (Noord-Brabant),
werk: jonge boomopslag verwijderen.

Eilandspolder te De Rijp (Noord-Holland),
werk: vee-afrastering plaatsen en moerasbos rooien.

Aarnsveen te Glanerbrug (Overijssel),
werk: jonge boomopslag verwijderen op de hei.

Ben je geïnteresseerd?

Bel of schrijf even naar het hoofdkantoor van het IVN in Amsterdam en vraag dan de kampenfolder + inschrijfkaart aan. Daar kun je trouwens ook terecht voor meer informatie. Het telefoonnummer is 020-22 81 15, vragen naar Aaltjen Grotenhuis. Het adres van het IVN is: Plantage Middenlaan 41, 1018 DC Amsterdam.

Tip!

Wil je meedoen, eicht dan niet te lang met inschrijven, want er zijn doorgaans meer aanmeldingen dan plaatsen. Groetjes enne... alvast een goed kamp toegewenst.

R.Hoogstraten

GEBOREN

Op 27 maart 1984 kwam ter wereld

STEPHAN CAESAR

zoon van Els Nel en Ton Blok,
Wieger Bruinlaan 76
2132 AX Hoofddorp.

BEKNOPT VERSLAG

ledenvergadering van het IVN afd. Haarlem en Omstreken,
gehouden op 6 maart 1984 op "Eigen Tuin"

Aanwezig: voltallig bestuur met uitzondering van hr. Nicolai (wegens ziekte), 17 leden en donateurs.

1. Opening - Hr.M.Horeman opent als plaatsvervanger van de voorzitter de vergadering om 19.45 uur.
2. Notulen - Notulen van de jaarvergadering '83, gepubliceerd in De Toorts nr.1, '83, werden goedgekeurd.
3. Stukken - Motie, binnengekomen ter vergadering, wordt met algemene instemming verschoven naar punt 13.
Een brief van de Milieuraad van gemeente Heemstede om eventuele hulp onzerzijds. Er is onder bepaald voorbehoud door het bestuur positief op gereageerd.
4. Mededelingen - Op toelichting "statuten en achtergronden" kwam geen bezwaar. Programmawijziging etc.: dagactiviteiten Haarlemmermeer gaan niet door i.v.m. moeilijkheden t.a.v. ruimte. Hr.Dijkgraaf neemt contact op met hr.Beintema van afd.Aalsmeer. Wandelingen in dat gebied kunnen wel gepland worden.
5. Jaarverslag '83 - Wordt voorgelezen; er zijn geen op- of aanmerkingen.
6. Verslag gidsencursus - Ook op dit verslag, dat is opgenomen in De Toorts nr.3, geen op- of aanmerkingen.
7. Verslag redactiecommissie - Voorgelezen door hr.Cronau jr. De Toorts kreeg voor inhoud, verzorging e.d. applaus. Men stelde voor een enquêteformulier in te voegen om o.a. te weten te komen of opzet en inhoud zodanig zijn, dat mede door De Toorts een band geschapen wordt en of men goede informatie krijgt. Jammer genoeg blijken de drukkosten erg hoog uit te vallen (niet wat betreft de kwaliteit van het werk - die is prima - wel wat betreft het bedrag dat de afdeling kan en wil besteden aan een contactblad).
- 8 en 9. Financieel verslag en begroting - Alle verslagen lagen ter inzage; het verslag van de afdelingskas is aan leden en donateurs toegestuurd. Mw.Peeters las een toelichting voor. Hr.Dijkgraaf opperde de mogelijkheid o.a. de goederen van het depot te verzekeren tegen brand e.d. Er zal geïnformeerd worden of er een mogelijkheid bestaat een en ander te verzekeren. Men vraagt hoe de begroting tot stand komt. Mw.Peeters antwoordt: Men zet de tering naar de nering.
10. Décharge penningmeester - Wordt verleend na voorlezing van het verslag van de kascommissie. Hr.M.Horeman bedankt penningmeester voor geleverd werk.
11. Verkiezing kascommissie - Uit de vorige commissie blijven aan hr.Andraee en mw.Zoetelief. Nieuw benoemd mw.Van Beek,

afgetreden hr.Keyzer.

12. Beleid bestuur - Hr.Dijkgraaf spreekt compliment uit t.a.v. bestuur. Applaus. Verder geen commentaar.
13. Voorstel bestuursconstructie - Zoals afgesproken onder punt 3 kwam nu de motie, door leden opgesteld na zeer teleurstellende ervaring op laatste contactavond waarbij o.a. eigen inbreng werd bediscussieerd, ter sprake. Motie werd door hr.Horeman voorgelezen: "De grote toename van actieve leden na de afsluiting van de laatste gidsencursus vraagt volgens ons om:
 - a) een spreiding van taken en verantwoordelijkheden over bestuursleden en medewerkers;
 - b) democratisering van de afdeling, uitgaande van de bereidheid tot samenwerking en inzet naar vermogen van de leden.

Daarom luidt ons voorstel:

1. Uitstel van de bestuursverkiezing tot een nieuwe ledenvergadering, die zal plaatsvinden op een nader te bepalen datum.
2. Vorming van een "commissie van goede diensten", die zich zal verdiepen in de problematiek rond de bestuurs-samenstelling en de democratisering.

Deze commissie krijgt als taak met nieuwe voorstellen te komen vóór de uitgestelde algemene ledenvergadering. Dit alles eventueel in overleg met Landelijk Bureau in Amsterdam."

Hr.Horeman voelt zich in dwangpositie gemanoeuvreerd en is teleurgesteld. Voelt dit als een motie van wantrouwen. Ledenvergadering: Dit is geen motie van wantrouwen, maar een poging te komen tot meer wederzijds begrip, tot goed luisteren naar elkaar, tot waardering van de inbreng (naar vermogen) van iedereen en tot taakspreiding. Gesprek lijkt noodzakelijk voor er beslissingen t.a.v. bestuurssamenstelling worden genomen.

Er werd vervolgens vrij uitvoerig gediscussieerd over o.a. contact cursuswerkgroep en bestuur, doelstelling van het IVN-werk en de uitvoering daarvan, toeloop van nieuwe leden met nieuwe ideeën, die op zijn minst aangehoord moeten worden, en of er een gesprek gevoerd zou kunnen worden tussen bestuur en commissie van goede diensten. Ook kwam ter sprake een verondersteld conflict tussen mw.Peeters en overige bestuursleden, als zouden die mw. Peeters uit het bestuur willen werken. Mw.Peeters verklaart dat er geen sprake is van een dergelijke houding t.o.v. haar, maar dat zij zich wel binnen afzienbare tijd uit het bestuur wil terugtrekken om persoonlijke redenen.

De vergadering werd voor 15 minuten geschorst, zodat het bestuur enerzijds en de andere aanwezigen anderzijds zich over de problemen konden buigen.

Na de hervatting verklaarde de hr.Horeman dat hij zich had gestoten aan de term "democratisering". Volgens hem

wordt er in de afdeling democratisch gewerkt. Een gesprek met de commissie van goede diensten wilde hij eventueel wel voeren, maar onder voorbehoud: hij sloot enkele personen als lid van die commissie uit. Van de overige bestuursleden vond de hr.P.Horeman een gesprek niet nodig. Men moest het bestuursvoorstel aannemen of zelf verantwoordelijkheid nemen. In het laatste geval zou hij opstappen. Van de andere bestuursleden kwam als commentaar: wel gesprek (zeer noodzakelijk!), géén voorbehoud t.a.v. keuze personen in bedoelde commissie. Hr.Cronau sr. vond dat het wel zonder inmenging van Amsterdam kon; ook hr. Daalmeyer had daar zijn twijfels over. De leden wilden voornoemd gesprek wel en stelden nu in meerderheid uitstel van de bestuursverkiezing voor. Een en ander leidde opnieuw tot discussie, waarbij nadrukkelijk gesteld werd (mw.Van Beek en hr.Kraan) dat er bij de leden geen rancune bestond t.a.v. personen (=bestuur), maar dat een andere aanpak gewenst leek. Hr.Horeman vroeg waarom men niet met een kandidaat was gekomen. Men reageerde met: Overijld besluit lijkt onverstandig. De vergadering werd opnieuw geschorst. Op dat moment werd de discussie nogal verwarrend. De leden kozen onderling een commissie van goede diensten: hr. Andreae, hr. Dhont en mw. Hulshoff.

VOORTZETTING

ledenvergadering van 6 maart op 12 april 1984 op "Eigen Tuin"

Aanwezig: voltallig bestuur en 10 leden.

Opening - Om 20.00 uur opent de waarnemend voorzitter hr. M. Horeman de vergadering. Hij heet de aanwezigen welkom en verklaart daarna:

1. dat op 6 maart een commissie van goede diensten benoemd schijnt te zijn, waar hij officieel niets van af wist;
2. dat hij, doordat hij er navraag naar deed, pas na een week wist wie de drie leden van de commissie waren;
3. dat over die commissie niets genotuleerd was;
4. dat er op 27 maart in Thijsses' Hof een kort contact heeft plaatsgevonden tussen hem en twee leden van die commissie;
5. dat men toen besloot op de voortzetting van de geschorste vergadering (van 6 maart) een voorstel op tafel te leggen over een/vormen interimbestuur waarin o.a. hijzelf en de hr.Andreae zitting zouden hebben;
6. dat de door de commissie daarna opgestelde brief aan leden over deze kwestie door hem als zeer tendentieuus werd gevoeld;
7. en dat hij daardoor nu nog maar twee mogelijkheden zag:
 - a) opnieuw in stemming brengen van het oorspronkelijke bestuursvoorstel;
 - b) zelf opstappen als secretaris.

Niemand van de aanwezigen reageerde op mogelijkheid a); hr. Horeman voegde toen de daad bij het woord en verliet de bestuurstafel met de suggestie: laat de hr.Andreae nu maar

als voorzitter optreden. Deze ging daar niet dadelijk op in; er ontstond enig gepraat; men wilde een stemming (mw. Van Beek). Hr.Nicolai vraagt om opheldering over enkele zaken van de vorige vergadering (6 maart) en stelt dan: er is een voorzittersvacature die vervuld moet worden. Er ontstond verschil van mening over het probleem of de hr.Nicolai (die samen met hr.Horeman en hr.Cronau sr. aftredend was) zich enkele maanden geleden wèl of niet herkiesbaar wilde zien. Brieven, door hr.Horeman aan hr. en mw.Nicolai heel correct geschreven, werden voorgelezen. Het antwoord van hr.Nicolai had telefonisch plaatsgevonden en kon daardoor niet woordelijk in herinnering worden gebracht. Uit de verklaring van de hr.Nicolai bleek dat hij zich nu wel in staat voelt vergaderingen te leiden, zodat hij zich als voorzitter toch herkiesbaar stelde. Schriftelijke stemming volgde. Kandidaten voor de voorzittersfunctie waren: hr.Nicolai en hr.Andreae. Uitslag: 17 uitgebrachte stemmen; hiervan 11 voor hr.Nicolai, 4 voor hr.Andreae en 2 blanco. Hierna nam hr.Nicolai de leiding van de vergadering op zich. Op 6 maart was punt 13 afgehandeld, zodat nu punt 14 aan de orde kwam.

14. Bestuursverkiezing - Uitdrukkelijk werd door hr.Nicolai aan de hr.Horeman voor het laatst gevraagd of hij als secretaris wilde aanblijven. Antwoord: nee. Toen de hr. Nicolai daarop aanstalten maakte hr.Horeman voor al zijn werk te bedanken, werd hem door hr.Horeman de mond gesnoerd: s.v.p. geen bedankjes. Op de vraag wie het secretariaat wilde overnemen, stelde mw.Wilmink zich ter beschikking, echter onder voorbehoud:

- a) zij wilde het samen met een ander doen;
- b) zij wilde niet meteen de spullen van het secretariaat mee naar huis.

Bij handopsteking werd haar aanbod door de aanwezigen aanvaard. Ook hr.Daalmeyer wilde (met steun) het secretariaat aanvaarden. Zij zullen het nu samen doen. Het secretariaatsadres is voorlopig: mw. M.Wilmink, v.d. Waalslaan 20, 2105 TD Heemstede, tel. 287528.

Met toestemming van de leden werd vervolgens hr.Andreae aan het bestuur toegevoegd.

Hr.P.Horeman had 6 maart al te kennen gegeven zijn bestuursfunctie neer te leggen. Hr.Cronau sr. kwam niet op een vroeger genomen besluit terug: door tijdgebrek gedwongen legde ook hij zijn functie neer.

15. Voorstellen tot vorming risicofonds - Met toestemming van de leden werd besloten dit eerst in een bestuursvergadering uit te werken. Ook zal het bestuur opnieuw bezien of goederen van het IVN, met name het depot (ondergebracht bij diverse leden) apart verzekerd kunnen worden tegen brand, diefstal e.d. In De Toorts nr.2, '84, zal een enquête worden gehouden, zodat leden met eigen voorstellen over eventueel

nieuwe activiteiten kunnen komen.

16. Rondvraag - Mw. Peeters vroeg of die tweede vergadering deze avond nog gehouden moest worden. Er ontstonden ernstige meningsverschillen over de eventuele wijzigingen in de statuten, het onderwerp van de tweede vergadering. Men meende dat dat in een nieuwe vergadering op een nader vast te stellen datum pas aan de orde zou komen. Hr. Horeman bestreed dat, bijgevallen door hr. Nicolai. Men zou deze vergadering kunnen sluiten en daarna de nieuwe kunnen openen. De heren M. Horeman en P. Horeman zegden daarna hun lidmaatschap van de IVN-afdeling Haarlem en Omstreken op. Op voorstel van de voorzitter en enkele leden besloot men de eventuele statutenwijziging door te schuiven naar een nieuwe ledenvergadering.
17. Sluiting van de vergadering.

?? VRAGEN ??

In deze rubriek kunt u met al uw vragen op natuurgebied terecht. Wij zijn ook niet alwetend, maar met zijn allen weten we meer dan één.

Het zijn weer de leerlingen van de Bosch en Hovenschool die een aantal vragen voor ons hadden.

1. Waarom laten bepaalde bomen hun bladeren maar voor een deel vallen?

Het zijn vooral de beuken en eiken die de hele winter lang hun bruin geworden blaadjes vasthouden. Dat verschijnsel vindt je echter alleen bij de jonge bomen. De oudere worden 's winters wel helemaal kaal. De oorzaak ervan kennen we niet. Voor de grap wordt wel eens gezegd dat de jonge bomen "nog moeten leren hoe het moet".

2. Moet tuinheide gesnoeid worden?

In de natuur wordt heide niet gesnoeid. Dus waarom zou je het in de tuin wel doen? Iets anders is dat men grote heidevlakten wel eens afbrandt. Dat wordt gedaan om planten die de hei overwoekeren en de heiplantjes op den duur verdringen, te vernietigen. Natuurlijk verbranden de heiplanten dan ook, maar uit hun ondergrondse delen ontstaan wel weer nieuwe planten. Zonder hulp van de mens verdwijnen heidevelden vanzelf. Een andere manier om planten die de groei van de hei belemmeren, te lijf te gaan is het houden van een kudde schapen.

3. Waarom komen wormen boven de grond als het regent?

Bij een flinke bui raakt de grond verzadigd van water. Er is dan geen plaats meer voor zuurstof in de bodem en de wormen zouden domweg stikken, als ze beneden bleven. Overigens komen wormen ook 's nachts wel uit de grond. Overdag doen ze dat alleen als het echt nodig is, dus bij veel regen. Bij droog zonnig weer, zouden ze te veel uitdrogen. Bovendien zouden ze overdag gemakkelijk ten prooi vallen aan vogels.

4. Hoeveel bos is er nog in Nederland?

Volgens een meting uit 1968 is ongeveer 280.000 hectare in Nederland met bos bedekt. Maar daar is dan ook alles bij inbegrepen, dus ook bosjes kreupelhout en zelfs vlakten waar de bomen zijn omgehakt, maar waar weer nieuwe aangeplant zullen worden. 280.000 hectare lijkt veel, maar dat is maar zo'n 8 à 8½ % van het hele oppervlak van Nederland.

5. Een mannetjes hamster moet weg als het vrouwtje jongen krijgt. Hij eet die jongen anders op. Doet hij dat in de natuur ook?

Als het mannetje niet uit het hok wordt gehaald, kunnen er ook andere nare dingen gebeuren. Er kunnen enorme gevechten ontstaan tussen mannetje en vrouwtje, en dan is het heel niet denkbeeldig dat het vrouwtje het wint. Het is duidelijk dat die twee elkaar niet verdragen, zodra er een nest met jongen is. Dat is in de natuur ook het geval. In de natuur heeft een mannetje echter alle kans zich uit de voeten te maken. Dat doet hij dan ook. In een hok kan hij geen kant uit. Hij moet zich dan wel verdedigen tegen de aanvallen van het vrouwtje. Vandaar de gevechten die vaak doorgaan tot een van de twee het loodje heeft gelegd.

6. Slapen vissen?

Ja. Doordat ze geen oogleden hebben, kun je dat alleen niet zien.

-0-0-0-0-0-0-0-

Uw reacties en "groene" vragen kunt u zenden naar het redactie-adres: R.Hoogstraten, Postbus 224, 2000 AG Haarlem.

-0-0-0-0-0-0-0-

LEDENLIJST

Nieuwe leden

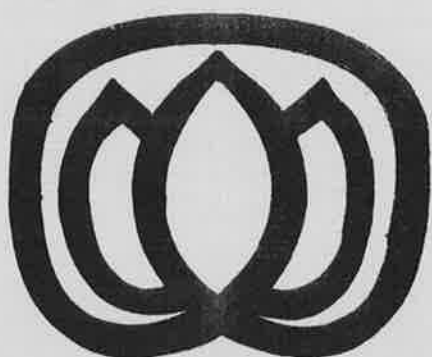
Mw.M.A.Veldkamp, Oostertuindorpslaan 4, 2015 HG Haarlem
tel. 244862

Schrappen

Hr.M.Horeman
Hr.P.Horeman

Wijziging

Hr.N.Keyzer, Jac.Perklaan 21, 2024 JR Haarlem, tel. 277062
(nieuw adres)

Agenda

Woensdag 25 april. THIJSSSE'S HOF, contactavond, onderwerp: "Voorjaarsplanten", voorbereiding activiteiten 29 april, 6, 15, 22 en 29 mei; aanvang 20.00 uur.

Zondag 29 april. BLOEMENDAALSE BOS, wandeling vanaf Fannekoekenhuisje, vertrek 10.30 uur.
LEYDUIN/VINKENDUIN/WOESTDUIN, wandeling, vertrek parkeerplaats aan de Leyweg, 14.00 uur.

Zondag 6 mei. HAARLEMMERMEERSE BOS, wandeling, vertrek ingang IJweg, 10.30 uur.

Dinsdag 15 mei. BROUWERSKOLFPARK, vogelzangwandeling, vertrek bij viaduct over het spoor, 20.00 uur.
LEYDUIN/VINKENDUIN/WOESTDUIN, wandeling, vertrek parkeerterrein aan de Leyweg, 20.00 uur.

Dinsdag 22 mei. SPAARNWOUDERPOLDERGEBIED (HOUTRAK/DIJKLAND), fietstocht, vertrek spoorwegovergang Halfweg, 19.30 uur.

Dinsdag 29 mei. ENGELANDLAANPARK, wandeling vanaf de Rudolf Steinerschool aan de Engelandlaan, 20.00 uur.

Zaterdag 2 juni. SPAARNWOUDERPOLDERGEBIED, officiële opening melkveeboerderij "De Ettingen" door de comm. v.d.koningin; Oude Notweg bij viaduct Rottepolderplein, wandelingen, expositie, 14.00 tot 16.00 uur.
(N.B. Zie opmerking hieronder.)

Zondag 3 juni. SPAARNWOUDERPOLDERGEBIED, expositie in boerderij aan de Oude Notweg (zie 2 juni), wandelingen, 10.00 tot 16.00 uur.

(Let op! Het is mogelijk dat de activiteiten van 2 en 3 juni niet doorgaan wegens omstandigheden buiten onze schuld. Indien dat het geval is, zal er ongetwijfeld een bericht over in de krant verschijnen.)

Maandag 11 juni (Tweede Pinksterdag) LIEDEGEBIED/DIJKLAND, fietstocht, vertrek vanaf gebouw Haarlems Dagblad aan de Oudeweg, 10.00 uur.

I
V
N

